

Innst. 113 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 11 L (2012–2013)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i finanstilsynsloven, banksikringsloven og fore- takspensjonsloven

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Sammendrag

Finansdepartementet har i proposisjonen fremmet forslag om endringer i finanstilsynsloven, banksikringsloven og foretakspensjonsloven.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Gerd Janne Kristoffersen, Marianne Marthinsen, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim, Knut Storberget og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jørund Rytman, Ketil Solvik-Olsen, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borg-hild Tenden, viser til at regjeringens vurderinger og forslag er nærmere omtalt i Prop. 11 L (2012-2013). Nedenfor er sammendrag fra proposisjonen gjengitt. For omtale av gjeldende rett, bakgrunn, Banklovkommisjonens utkast, høringsutkast, høringsinstansenes syn og departementets vurderinger, se proposisjonen.

2. Finanstilsynets forbrukeransvar

2.1 Sammendrag

Departementet foreslår at Finanstilsynets ansvar for å ivareta forbrukernes interesser og rettigheter i finansmarkedene uttrykkes eksplisitt i finanstilsynsloven. Lovpresiseringen kan bidra til å signalisere overfor finansmarkedene at å ivareta forbrukernes interesser og rettigheter er, og skal fortsatt være, en viktig oppgave for Finanstilsynet. Lovforslaget bygger på utkast til lovendring i departementets høringsbrev 27. mars 2012, basert på et initiativ fra finanskriseutvalget i NOU 2011:1 Bedre rustet mot finanskriser. Se proposisjonens kapittel 2 for nærmere omtale.

Det vises til forslag om nytt annet punktum i finanstilsynsloven § 3 første ledd.

Forslaget om endring i finanstilsynsloven innebærer en stadfesting av gjeldende rett, og antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag om lovfesting av Finanstilsynets forbrukeransvar.

Komiteen har ved flere anledninger pekt på viktigheten av å ivareta forbrukernes interesser og rettigheter i finansmarkedene, og uttrykt forventninger om at Finanstilsynet ivaretar dette. Komiteen er derfor enig i at dette uttrykkes eksplisitt i finanstilsynsloven. Dette er generelt viktig, men komiteen har også på bakgrunn av de erfaringene som finnes fra tidligere med salg av lånefinansierte strukturerte spareprodukter, vært svært opptatt av at tilsynet må hindre at slike situasjoner oppstår på nytt.

Komiteen har merket seg at de fleste høringsinstansene er enig i lovendringen, og merker seg spe-

sielt at Forbrukerombudet i sin høringsuttalelse peker på at samarbeidet med Finanstilsynet fungerer godt og er i ferd med å videreutvikles. Komiteen har videre merket seg at Forbrukerrådet mener at det er en iboende interessekonflikt mellom soliditets- og forbrukertilsyn, og at den beste måten å sikre forbrukernes interesser på, er å omorganisere tilsynssystemet. Komiteen støtter den endringen som nå gjøres i finanstilsynsloven med hensyn til forbrukervern, og vil også i fortsettelsen være opptatt av at dette forblir et prioritert område for Finanstilsynet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at LO støtter Forbrukerrådets syn.

3. Banksikringsloven om innskuddsgarantiordningen

3.1 Sammendrag

Departementet foreslår å endre en bestemmelse i banksikringsloven om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond. Forslaget innebærer at medlemmer av Bankenes sikringsfond hvert år skal betale full avgift til sikringsfondet, uavhengig av fondets størrelse. Etter gjeldende rett må ikke medlemmene betale avgift til sikringsfondet når fondets ansvarlige kapital overstiger et visst minstekrav. Forslaget innebærer at sikringsfondet kan bli bedre i stand til å håndtere kriser i større enkeltbanker og problemer som rammer flere banker samtidig. Innbetaling av full avgift hvert år vil også sikre gjennomslag for risikodifferensieringen av sikringsfondsavgiften, slik at bankene som representerer høyest risiko for sikringsfondet, også betaler en høyere avgift. Lovforslaget bygger på utkast til lovendring i departementets høringsbrev 11. mai 2012. Det vises til omtale av saken i kapittel 3.3 i Meld. St. 24 (2011–2012) Finansmarknadsmeldinga 2011, og til merknadene fra Stortingets finanskomite i kapittel 3.2 i Innst. 360 S (2011–2012).

Departementet foreslår å redusere den frist Bankenes sikringsfond har til å utbetale garanterte innskudd. Lovforslaget innebærer at Bankenes sikringsfond skal dekke tap på garanterte innskudd så snart som mulig og senest innen én uke etter at Finanstilsynet har kommet til at en medlemsinstitusjon verken er eller vil bli i stand til å tilbakebetale innskudd, eller det er truffet vedtak om å sette en medlemsinstitusjon under offentlig administrasjon. Etter gjeldende rett er den maksimale utbetalingsfristen tre måneder. En utbetalingstid på opptil tre måneder er ikke akseptabelt i dagens økonomi, med lite sparing i kontanter, utstrakt bruk av elektroniske betalings-

midler og tett sammenvevede finanssystem. Forlaget om å redusere utbetalingsfristen til én uke kan minske skadevirkningene for den enkelte innskyter av at en bank kommer i en situasjon hvor den ikke kan utbetale innskudd. Det kan således bidra til stabilitet i det finansielle systemet. Departementet foreslår også justeringer i banksikringslovens bestemmelser om forlenget utbetalingsfrist og oppdelt utbetaling for å tilpasse disse til en redusert utbetalingsfrist. Lovforslaget bygger på utkast til lovendring av 2. desember 2011 utarbeidet av Finanstilsynet og ble sendt på høring av departementet 16. desember 2011.

Se proposisjonens kapittel 3 for nærmere omtale.

Det vises til forslag om endringer i § 2-7 og § 2-11 i banksikringsloven.

De foreslåtte endringene i banksikringsloven vil ha virkninger for Bankenes sikringsfond og for bankene og filialene som er medlem av Bankenes sikringsfond. Forslaget om å fjerne den delen av bestemmelsen i banksikringsloven § 2-7 første ledd som innebærer at medlemmene ikke må betale avgift til Bankenes sikringsfond når fondets ansvarlige kapital overstiger minstekravet etter loven § 2-6, betyr at medlemmene hvert år skal betale full avgift til sikringsfondet. Medlemmenes (gjennomsnittlige) årlige utlegg vil dermed øke sammenlignet med dagens situasjon. Som vist i tabell 3.1 i proposisjonens kapittel 3 har medlemsinstitusjonene de senere årene innbetalt avgifter som i gjennomsnitt svarer til årlige avgiftsinnbetalinger på om lag 44 pst. av full avgift. En bedre kapitalisert banksikringsordning vil imidlertid også ha en betydelig økonomisk verdi for medlemmene av Bankenes sikringsfond, innskytere og andre kreditorer og for myndighetene. Verdien er vanskelig å anslå presist.

Gjennomføring av forslaget om å redusere utbetalingsfristen i innskuddsgarantiordningen fra tre måneder til én uke, vil innebære at Bankenes sikringsfond må ha likvide midler til disposisjon i et større omfang enn hva som er nødvendig etter gjeldende rett. I den grad dette foranlediger tilpasninger i sikringsfondets disposisjoner og rutiner mv., antar departementet at sikringsfondet innen rimelig tid er i stand til f.eks. å endre sin kapitalforvaltning, gjøre tilpasninger i tilgangen på garantikapital og annen kapital, og gjøre andre nødvendige tilpasninger for å møte lovens utbetalingsfrist. Kortere utbetalingsfrist kan også innebære økte krav til Bankenes sikringsfonds beredskap og systemer for rask utbetaling av garanterte innskudd. Medlemmene av Bankenes sikringsfond kan måtte forbedre sine systemer for å legge til rette for raskere utbetaling av garanterte innskudd fra innskuddsgarantiordningen. Samlet sett antas de økonomiske og administrative byrdene forbundet med forslaget å være begrensede, spesielt om

de sammenlignes med fordelene ved å gjennomføre forslaget.

3.2 Komiteens merknader

3.2.1 *Utbetalingsfrist i innskuddsgarantiordningen*

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag om endringer i banksikringsloven § 2-11.

Komiteen støtter forslaget om endring av utbetalingsfrist til kundene fra tre måneder til én uke.

3.2.2 *Avgift til Bankenes sikringsfond*

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til regjeringens forslag om endringer i banksikringsloven § 2-7.

Flertallet støtter forslaget til endringer i banksikringsloven om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond. Forslaget innebærer at sikringsfondet kan bli bedre i stand til å håndtere kriser i større enkeltbanker og problemer som rammer flere banker samtidig ved at det innføres innbetaling av full avgift til sikringsfondet hvert år uavhengig av fondets størrelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at regjeringen fremmer forslag om at bankene skal innbetale årlig avgift til banksikringsfondet uavhengig av om fondet er fullt kapitalisert. Disse medlemmer viser til at flere høringsinstanser er negative til at Norge på det nåværende tidspunkt ensidig skal pålegge finansnæringen krav som vil innebære en konkurranseulempe. Disse medlemmer viser til at de samme høringsinstansene mener at dette er et spørsmål som bør være en del av den helhetlige vurderingen av banksikringsloven som Banklovkommissjonen skal gjøre. Disse medlemmer er skeptiske til en raskere takt på kapitaloppbyggingen enn i EU, og at et nordisk samarbeid om felles krav, standarder og opptrappingstakt i så fall bør være en forutsetning. Disse medlemmer viser til at bankmarkedet i Norge er preget av sterk konkurranse. Utenlandske, i hovedsak andre nordiske, banker står for rundt 30 pst. av utlånene. For at konkurransen skal være effektiv og rettferdig, er det derfor nødvendig med tilnærmet like regler og tilsynspraksis. Disse medlemmer vektlegger også at økte byrder vil svekke norske bankers mulighet til å imøtekomme låneetterspørselen fra norske bedrifter. Norsk næringsliv består i hovedsak av små og mellomstore bedrifter som er helt og holdent avhengig av bankfinansiering. Disse medlemmer mener norsk finansnæring fortjener rammevilkår som er likeverdige med sine konkurrenter og at spørsmålet om å endre

denne bestemmelsen bør være en del av den helhetlige revisjonen av banksikringsloven som utredes av Banklovkommissjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil i denne sammenheng også bemerke at regjeringen i denne og andre saker foreslår innstramminger for private banker og finansinstitusjoner. Samtidig setter regjeringen av milliardbeløp til Husbanken og forutsetter at denne skal gå inn og overta kunder fra de private bankene. Disse medlemmer ser på omreguleringene fra privat til offentlig finansierte ordinære boligkjøp som bekymringsfullt.

4. Foretakspensjonsloven om fripoliser

4.1 Sammendrag

Departementet foreslår også enkelte endringer i foretakspensjonslovens regler om fripoliser. EU har under utarbeidelse et nytt soliditetsregelverk for forsikringsselskaper (Solvens II-regelverket). Det er ventet at pensjonsinnretningene ved overgang til dette regelverket vil få høyere kapitalkrav for den renterisikoen som er knyttet til fripolisebestanden, men reglene er fortsatt under arbeid i EU. Formålet med forslaget til endringer i foretakspensjonsloven er å bidra til å lette pensjonsinnretningenes overgang til de nye kapitalkravene. Det foreslås å åpne for at fripoliseinnehavere kan velge investeringsvalg i stedet for alminnelig forvaltning med avkastningsgaranti for alderspensjonskapitalen knyttet til en fripolise. En overgang til investeringsvalg vil bl.a. føre til at den avkastningsgarantien som er knyttet til fripolisen, faller bort med mindre annet avtales. Faller rentegarantien bort, vil kapitalkravet for pensjonsinnretningen reduseres, og fripoliseinnehaveren vil ikke lenger ha rett til en fastsatt pensjonsytelse ved uttak av pensjon. Isteden vil pensjonsytelsen bli beregnet ut fra størrelsen på investeringsporteføljen som er knyttet til fripolisen. Fripoliseinnehaveren vil bære risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, men vil samtidig få mulighet til å bestemme hvordan verdiene skal forvaltes, og all avkastning av investeringsporteføljen skal tilordnes fripolisekontoen. Det foreslås regler om informasjons- og rådgivningsplikt for pensjonsinnretningen før det kan inngås avtale om investeringsvalg. Det foreslås videre å åpne for raskere utbetaling av små pensjonsbeløp. Forslagene bygger på Banklovkommissjonens utredning NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav, som ble avgitt til Finansdepartementet 17. januar 2012.

Se proposisjonens kapittel 4 for nærmere omtale.

Det vises til forslag til ny § 4-7 a og § 4-7 b samt endringer i §§ 2-3, 5-1, 5-6, 5-7 d og 11-2 i foretakspensjonsloven.

Forslagene til endringer i foretakspensjonslovens regler om fripoliser har til formål å bidra til å lette pensjonsinnretningenes overgang til nye kapitalkrav i Solvens II-regelverket. Som nevnt i kapittel 4 i proposisjonen, er det antatt at pensjonsinnretningene under det nye Solvens II-regelverket vil få et vesentlig økt kapitalkrav for den renterisiko som er knyttet til pensjonsinnretningenes bestand av fripoliser. Departementet vil imidlertid understreke den usikkerhet som her gjelder, da EU fortsatt arbeider med hvordan reglene under Solvens II skal bli. Forslagene om å åpne for at fripoliser skal kunne forvaltes med investeringsvalg vil, i den grad fripoliseinnehaverne velger å gå over til forvaltning med investeringsvalg, bidra til å redusere de kapitalkrav pensjonsinnretningene ventes å få under det kommende Solvens II-regelverket. Forslaget om å heve grensen for små alderspensjonsbeløp som kan gis en raskere utbetaling, vil også kunne bidra til å redusere antall små fripoliser, og dermed kunne bidra til å redusere pensjonsinnretningenes kapitalkrav. Lovforslagene vil også medføre noen økte kostnader for pensjonsinnretningene, blant annet ved at de må utforme nye avtaleverk og tilpasse systemer, gi informasjon og råd til fripoliseinnehavere som vurderer forvaltning med investeringsvalg og dokumentere den informasjon og rådgivning som er gitt. Departementet antar imidlertid at disse kostnadene vil være små sammenliknet med de besparelser som reduksjonen i kapitalkravene for pensjonsinnretningene vil gi.

Forslaget om å åpne for at fripoliser skal kunne forvaltes med investeringsvalg, vil gi fripoliseinnehaveren en valgmulighet som ikke er der i dag. Hvorvidt en overgang til investeringsvalg vil være til fordel eller ulempe for fripoliseinnehaveren, vil først kunne fastslås i ettertid, da det ikke er mulig å forutse hvilken verdiutvikling en investeringsportefølje vil få sammenliknet med den forhåndsbestemte ytelsen fripolisen vil gi under en forvaltning med rentegaranti. Det vises til at det foreslås regler om at fripoliseinnehaverne skal gis informasjon og eventuell rådgivning slik at de settes i stand til å foreta informerte valg tilpasset sin situasjon og sine behov.

Forslaget om å heve grensen for små alderspensjonsbeløp som kan gis en raskere utbetaling, vil for de pensjonistene det gjelder innebære at de får pensjonen utbetalt over færre år, men med høyere årlige beløp, enn det som gjelder i dag. Dette vil normalt ikke kunne anses som en ulempe for pensjonisten. For en pensjonist som lever vesentlig lenger enn det som er lagt til grunn i beregningsgrunnlaget for pensjonen, vil imidlertid en endring fra livsvarige til opphørende ytelser kunne medføre lavere samlede alderspensjonsytelser enn om han hadde fått livsvarig ytelse. Som vist til i proposisjonens kapittel 4.5, kan pensjonsinnretningen ikke ensidig beslutte å

nedsette utbetalingstiden for ytelser som i utgangspunktet er livsvarige. En slik adgang til å nedsette utbetalingstiden for livsvarige ytelser må enten følge av regelverket for ordningen, eller pensjonisten må samtykke i dette. Pensjonisten som får en raskere utbetaling av alderspensjon fra sin foretakspensjonsordning, vil også ha mulighet til å bremse utbetalingen av andre pensjonsytelser, for eksempel ved å gradere utbetalingen av alderspensjon fra folketrygden. Det foreslås i lovforslaget at pensjonsinnretningene skal gi fripoliseinnehaveren skriftlig informasjon om denne muligheten.

For det offentlige antas ikke lovforslagene å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Finanstilsynet vil kunne få noe økt ressursbruk gjennom tilsyn og kontroll med at pensjonsinnretningene oppfyller sin opplysnings- og rådgivningsplikt overfor fripoliseinnehaverne. Det forutsettes at disse kostnadene dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag til endringer i foretakspensjonsloven om fripoliser.

Komiteen viser til at det er ventet at pensjonsinnretningene ved overgang til nytt regelverk, som er under utarbeidelse av EU (Solvens II-regelverket), vil få høyere kapitalkrav for den renterisikoen som er knyttet til fripolisene, selv om det fortsatt ikke er klart hva de endelige Solvens II-reglene vil bli. Formålet med endringene i foretakspensjonsloven er en tilpasning til dette.

Komiteen vil understreke viktigheten av informasjon og veiledning til innehavere av fripoliser når det nå åpnes for å velge investeringsvalg i stedet for alminnelig forvaltning med avkastningsgaranti for alderspensjonskapitalen knyttet til en fripolise. Dette er i lovforslaget skjerpet ytterligere i forhold til Banklovkomisjonens forslag. Forslagene om å åpne for investeringsvalg vil bidra til å redusere pensjonsinnretningenes kapitalkrav, men vil gi innehaverne av fripoliser som velger investeringsvalg istedenfor rentegarantiordning hele risikoen ved de investeringsvalgene som tas. Gjennom innføring av innskuddspensjonsordninger er imidlertid investeringsvalg for arbeidstakerne i dag svært vanlig og en del innehavere av fripoliser vil nok også velge investeringsvalg for midlene de har stående i fripoliser.

Komiteen har merket seg at de fleste høringsinstansene ikke reiser innvendinger mot forslaget. Forbrukerrådet viser til at dersom endringene gjennomføres stiller det særlige krav til opplysningsplikt og rådgivning i avtaleprosessen. Komiteen støtter dette synet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at LO er skeptiske til forslaget, og at Unio går i mot.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at regjeringen ikke har sagt noe om iverksettelsen av vedtaket. Det er viktig for livsforsikringsbransjen å få regelverket raskt på plass for å lette den meget krevende overgangen til nye kapitalkrav i det kommende Solvens II-regelverket. På denne bakgrunn forventer disse medlemmer at iverksettelsestidspunktet blir klargjort før endelig behandling i Stortinget.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i finanstilsynsloven, banksikringsloven og foretakspensjonsloven

I

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Tilsynet skal se til at institusjonene under tilsyn i sin virksomhet ivaretar forbrukernes interesser og rettigheter.

II

I lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker, forsikringsselskapenes garantiordninger og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 2-7 første ledd skal lyde:

(1) Medlemmene skal hvert år betale en avgift til sikringsfondet.

§ 2-11 første ledd skal lyde:

(1) Fondet skal dekke tap på innskudd etter § 2-10 så snart som mulig og senest én uke etter at:

- a) Finanstilsynet har kommet til at et medlem etter tilsynets oppfatning verken er eller vil bli i stand til å tilbakebetale innskudd og dette har sammenheng med medlemmets økonomiske stilling. Finanstilsynet skal ta standpunkt til spørsmålet

senest 21 dager etter at Finanstilsynet har fått kjennskap til at medlemmet ikke har tilbakebetalt innskudd som er forfalt til betaling og at dette har sammenheng med medlemmets økonomiske stilling, eller

- b) det er truffet vedtak om å sette et medlem under offentlig administrasjon etter kapittel 4 eller lignende insolvensbehandling.

I særlige tilfeller kan Kongen forlenge *fristen*.

§ 2-11 annet ledd skal lyde:

(2) *Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for at fondet foretar tidligere utbetaling til dekning av deler av tapet.*

III

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 2-3 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

(2) *For fripolise tilknyttet egen investeringsportefølje gjelder reglene i §§ 4-7 a og 4-7 b.*

Ny § 4-7 a skal lyde:

§ 4-7 a *Fripolise med investeringsvalg*

(1) *Ved utstedelse av fripolise kan fripoliseinnehaveren og pensjonsinnretningen avtale at midler som angitt i tredje punktum skal forvaltes som en egen investeringsportefølje tilordnet fripolisen. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal settes sammen og hvilken adgang fripoliseinnehaveren har til å endre sammensetningen. En slik avtale kan bare omfatte midler tilsvarende premiereserven knyttet til alderspensjon med tilhørende tilleggsavsetninger og administrasjonsreserve knyttet til fripolisen.*

(2) *Fripolisekontoen skal tilordnes avkastningen av investeringsporteføljen. Fripoliseinnehaveren bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, hvis ikke noe annet er fastsatt i avtale med pensjonsinnretningen.*

(3) *Pensjonsinnretningen kan kreve vederlag for administrasjon og forvaltning av fripolisen, for fripoliseinnehaverens bruk av rett til å endre investeringsporteføljen, samt for eventuell avkastningsgaranti knyttet til fripolisen. Kongen kan gi nærmere regler i forskrift om vederlag knyttet til fripolisen og om dekning av vederlag ved belastning av fripolisekontoen.*

(4) *Ved uttak av alderspensjon gjelder reglene i §§ 5-7 a til 5-7 d. Årlig alderspensjon beregnes med utgangspunkt i investeringsporteføljens verdi på uttakstidspunktet. Midlene knyttet til fripolisen skal på uttakstidspunktet overføres til alminnelig forvaltning i kollektivporteføljen, med mindre fripoliseinnehaveren krever at midlene knyttet til fripolisen fortsatt*

skal forvaltes som egen investeringsportefølje. Hvis fripolisen fortsatt skal forvaltes som egen investeringsportefølje, skal årlig alderspensjon beregnes ut fra investeringsporteføljens verdi ved hver utbetaling. Kongen kan gi nærmere regler om beregning og utbetaling av årlig alderspensjon fra fripolisen i forskrift.

(5) Før det inngås avtale om utstedelse av fripolise tilordnet egen investeringsportefølje, skal pensjonsinnretningen skriftlig opplyse fripoliseinnehaveren om at:

- a) investeringsporteføljen tilordnet fripolisen vil bli forvaltet for fripoliseinnehaverens regning og risiko,
- b) pensjonsytelsene bestemmes ut fra verdien av porteføljen på tidspunktet for uttak av pensjon,
- c) pensjonsinnretningens ansvar for avkastningsresultatet og verdiutviklingen over tid bortfaller med mindre annet er avtalt, og at
- d) pensjonsinnretningen har rett til vederlag som nevnt i tredje ledd.

For hvert forhold det opplyses om etter bokstav a til d skal det samtidig opplyses skriftlig om hvilke vilkår som gjelder for en fripolise som undergis alminnelig forvaltning.

(6) Pensjonsinnretningen har plikt til å kartlegge fripoliseinnehaverens behov og ønske om risiko og til å opplyse om eventuelle forhold som tilsier at en avtale om forvaltning av fripolisen i en egen investeringsportefølje ikke vil være i fripoliseinnehaverens interesse. Før det inngås avtale om utstedelse av fripolise tilordnet en egen investeringsportefølje, skal pensjonsinnretningen i alle tilfelle gi fripoliseinnehaveren råd om sammensetningen av investeringsporteføljen tilpasset blant annet gjenstående tid til uttak av alderspensjon og størrelsen av midlene knyttet til fripolisen. Når fripoliseinnehaveren har nådd en alder med få år igjen til uttak av pensjon, skal pensjonsinnretningen gi råd om risikoreduserende tiltak. En skriftlig sammenfatning av de opplysninger og råd som pensjonsinnretningen gir etter leddet her, skal sendes fripoliseinnehaveren. Kongen kan gi nærmere regler om pliktig informasjon og rådgivning i forskrift.

Ny § 4-7 b skal lyde:

§ 4-7 b *Investeringsvalg knyttet til utstedte fripoliser*

(1) Er det utstedt fripolise med kontraktsfaste ytelser, kan fripoliseinnehaveren og pensjonsinnretningen avtale at midler som angitt i tredje punktum skal forvaltes som en egen investeringsportefølje til-

ordnet fripolisen. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal settes sammen og hvilken adgang fripoliseinnehaveren har til å endre sammensetningen. En slik avtale kan bare omfatte midler tilsvarende premiereserven knyttet til alderspensjon med tilhørende tilleggsavsetninger og administrasjonsreserve knyttet til fripolisen.

(2) Bestemmelsene i § 4-7 a annet til sjetten ledd gjelder tilsvarende for en fripolise utstedt etter paragrafen her.

§ 5-1 annet ledd skal lyde:

(2) Det kan fastsettes i regelverket at alderspensjon skal opphøre eller settes ned ved fylte 77 år eller senere, men ikke i noe tilfelle før alderspensjon har vært utbetalt minst i 10 år. Utbetalingstiden for opphørende ytelser kan settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Medlemmet og pensjonsinnretningen kan avtale at livsvarige ytelser endres til opphørende ytelser i det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Ved omregning etter annet og tredje punktum gjelder § 5-6 annet ledd annet punktum tilsvarende.

§ 5-6 annet ledd første punktum skal lyde:

(2) For livsvarige ytelser kan regelverket fastsette at pensjonens løpetid skal settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at årlig pensjon kommer opp på et nivå tilsvarende om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

§ 5-7 d tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Er utbetalingstiden for pensjonen redusert i forhold til pensjonsplanen, skal pensjonsinnretningen gi fripoliseinnehaveren skriftlig informasjon om eventuelle muligheter til å redusere uttaket fra andre pensjonsleverandører, herunder adgangen til å redusere uttaksgraden for alderspensjonen fra folketrygden frem til fylte 75 år.

§ 11-2 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Når medlemmet slutter i foretaket med rett til straks begynnende alderspensjon, skal rett til oppført pensjon med tilhørende premiereserve og en forholdsmessig andel av tilleggsavsetninger sikres ved fripolise etter reglene i §§ 4-7 til 4-10.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid. Kongen kan fastsette overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 29. november 2012

Torgeir Micaelsen
leder

Gerd Janne Kristoffersen
ordfører

